

Redegørelse afgivet af klima-, energi- og forsyningsministeren den 4. december 2024

Redegørelse

om

klimateffekter

(Skriftlig redegørelse)

1. Forord

For fem år siden fik Danmark en historisk og ambitiøs klimalov, der med bred opbakning har skubbet Danmark i en grønnere retning. Men hvor langt er vi nået i forhold til at indfri Danmarks klimamål i 2025 og 2030? Regeringen giver her et øjebliksbillede af, hvor vi står, og hvordan vores samlede klimapolitik medvirker til at nedbringe Danmarks drivhusgasudledninger.

Når vi kigger ud ad vinduet, er det tydeligt, at klimaforandringerne er her, og at de kommer til at få store konsekvenser for os alle sammen i de kommende år. Senest har vi set forfærdelige og fatale oversvømmelser i Spanien, hvor særligt området omkring Valencia blev hårdt ramt. Billederne af hele gader fyldt med sammenklemte biler bliver siddende på nethinden. Herhjemme i Danmark har vi oplevet gentagne skybrud med voldsomme mængder af regn og efterfølgende oversvømmelser. Behovet for global klimahandling er tydeligt.

Danmarks respons står på flere ben. På den ene side skal vi sætte ambitiøse klimamål og arbejde frem mod dem med grøn handling, der virker. På den anden side skal vi forblive en stærk grøn stemme i verden og presse på for ambitiøs målsætning og handling i de internationale fora, vi deltager i. Et godt eksempel på Danmarks grønne stemme i verden har jeg netop oplevet til COP29 i Baku. Her var der stor interesse for at høre om den CO₂-afgift på landbruget, vi som det første land i verden nu har indgået en politisk aftale om.

Med Klimaprogrammet 2024 har vi vist vejen til 2030. Ja, der er fortsat usikkerheder, og der ligger et kæmpe arbejde i at sikre, at de politiske beslutninger fører til forandringer i virkeligheden. Men det er værd at stoppe op et øjeblik

og gøre status. Vi står et bedre sted. Vi er i gang med den grønne omstilling, og i mange sektorer har vi set markante reduktioner. Det momentum skal vi holde i gang, så vi kan realisere en reduktion af Danmarks udledning med ca. 18 mio. ton frem mod 2030.

Arbejdet med at bringe Danmarks udledninger ned stopper dog ikke i 2030. Der ligger en enorm opgave foran os på vejen mod klimaneutralitet i 2045 og 110 pct. reduktion i 2050 – og de sidste reduktioner kan vel at mærke blive meget svære at nå. Jeg ser frem til at tage debatten om, hvad der skal til for at lykkes. Omstillingen kommer til at skabe forandringer i alles hverdag, og derfor er det vigtigt, at så mange som muligt melder sig ind i samtalen. Samarbejde hen over midten af politik og på tværs af civilsamfundet er helt afgørende for, at vi når vores mål.

Efterhånden som vores nationale udledninger bliver mindre, bør vi også i højere grad løfte blikket og have et større europæisk og globalt fokus. I 2025 vil Danmark have en særligt vigtig rolle i forhold til EU's klima- og energipolitik, når Danmark overtager formandskabet for EU i andet halvår af 2025. Danmark vil under formandskabet støtte EU's rolle som en global klimaleder og arbejde for et ambitiøst resultat ved COP30, hvor vi skal koordinere det europæiske indspil. Vejen til 2050 kommer til at kræve noget af os alle. Vores landskab og vores hverdag kommer til at ændre sig. Vi skal finde nye måder at leve de gode liv, og vi kan ikke bare gøre, som vi plejer. Derfor ser jeg det som en nøgleopgave for os politikere at formulere en positiv vej ind i den grønne omstilling, som ikke fører til hestevogne og vandgrød, men i stedet til en grøn hverdag med muligheder for alle.

God læselyst!

Lars Aagaard, klima-, energi- og forsyningsminister

2. Effektredegørelse

Klima-, energi- og forsyningsministeren udarbejder en årlig redegørelse til Folketinget om effekterne af den samlede klimapolitik, når klimaprogrammet er offentliggjort, *jf. Klimaloven*.

Hvad er redegørelse for klimaeffekter?

I henhold til klimaloven skal klima-, energi- og forsyningsministeren udarbejde en redegørelse til Folketinget om effekterne af den samlede klimapolitik, når klimaprogrammet er offentliggjort og efter indgåelse af den årlige aftale om finansloven.

I forbindelse med oversendelsen af redegørelsen til Folketinget stiller klima-, energi- og forsyningsministeren sig til rådighed for en forespørgselsdebat i Folketinget.

Status på 2030-målet

I *Klimastatus og -fremskrivning 2024* – som inkluderer politiske tiltag frem til 1. januar 2024 – skønnes de samlede netto-udledninger i 2030 at udgøre ca. 25,4 mio. ton CO₂e, hvilket svarer til en reduktion på ca. 68 pct. i forhold til 1990. Herved skønnes der at udestå en reduktionsmanko på ca. 1,9 mio. ton CO₂e. Der er efter 1. januar 2024 indgået tre politiske aftaler, der forventes at reducere udledningen af drivhusgasser.

Med *Aftale om deludmøntning af Grøn Fond og Aftale om udmøntning af omstillingsstøtten fra Grøn skattereform for industri mv.*, forventes reduktionsmankoen til 2030-målet at være ca. 1,5 mio. ton CO₂e, hvis der tages højde for de partielt skønnede reduktionseffekter.

I *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark 2024* bekræftes initiativerne fra *Aftale om et Grønt Danmark* om hhv. CO₂e-afgift på husdyr, kalkning og F-gasser, tilskud til reduceret gødningsanvendelse og anvendelse af metanreducerende fodertilsætningsstoffer, skovrejsning, udtagning af lavbundslande samt puljen til negative udledninger fra lagring af biokul. Initiativerne skønnes at medføre CO₂e-reduktioner på 1,8 mio. ton i 2030.

Ud over ovenstående initiativer er der potentiale for yderligere reduktioner som følge af aftalen uden, at det vurderes, at kunne indregnes i de løbende klimastatus og -fremskrivninger. Klimaeffekterne vil indregnes i takt med, at de realiseres:

- Større tempo i udtagning og vådlægning af lavbundslande (2 år hurtigere, dvs. 2032-effekt i 2030): Op til 0,6 mio. ton CO₂e-reduktioner i 2030.
- Større potentiale for udrulning af pyrolyse: Op til 0,3 mio. ton CO₂e-reduktioner i 2030.
- Yderligere potentiale fra udtagningsindsatsen i Danmarks Grønne Arealfond.

Samlet set anslås det, at der kan være potentiale for reduktioner for i alt op til 1,8-2,6 mio. ton CO₂e i 2030 af den samlede aftale, *jf. tabel 2.1*. Hvis de planlagte reduktioner i *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark* ikke realiseres, er parterne enige om, at der skal findes tilsvarende CO₂e-reduktioner op til 2,2 mio. ton i 2030 ved andre tiltag på landbrugsområdet. Under hensyntagen til klimalovens guidende principper gennemføres i 2027 et genbesøg af indfrielsen af klimamålet om 2,2 mio. ton CO₂e-reduktioner i 2030 og det bindende reduktionsmål for land- og skovbrugssektoren på 55-65 pct. i 2030 samt virkemidler.

Det skønnes, at med ovenstående tiltag samt de øvrige elementer i aftalen vises vejen til indfrielse af 70 pct. målet.

Status på 2025-målet

Klimaloven indeholder et indikativt mål om at reducere udledninger med 50-54 pct. i 2025 i forhold til 1990. Med *Klimastatus og -fremskrivning 2024* skønnes de samlede udledninger i Danmark at udgøre ca. 35,3 mio. ton CO₂e i 2025, hvilket svarer til en reduktion på ca. 55 pct. i 2025 i forhold til 1990. Tages der højde for de partielt skønnede effekter af aftaler indgået siden den 1. januar 2024, forventes de samlede udledninger reduceret med ca. 56 pct. i 2025 i forhold til 1990. Det betyder, at både det nedre og det øvre spænd af 2025-målet på 50-54 pct. reduktion skønnes at blive opfyldt med en margen på henholdsvis ca. 4,3 mio. ton CO₂e, og ca. 1,2 mio. ton CO₂e. Hertil kommer effekt fra tilskud til metanreducerende foder, der konsolideres ifm. *Klimafremskrivning- og status 2025*.

Danmarks EU-forpligtelser

Med Fit for 55-pakken er der vedtaget en lang række direktiver og forordninger i EU, der skal understøtte indfrielsen af EU's klimamål på mindst 55 pct. reduktion i 2030. I april 2023 vedtog Rådet og Europa-Parlamentet en opjustering af medlemsstaternes reduktionsforpligtelser under henholdsvis byrdefordlingsaftalen og LULUCF-forordningen.

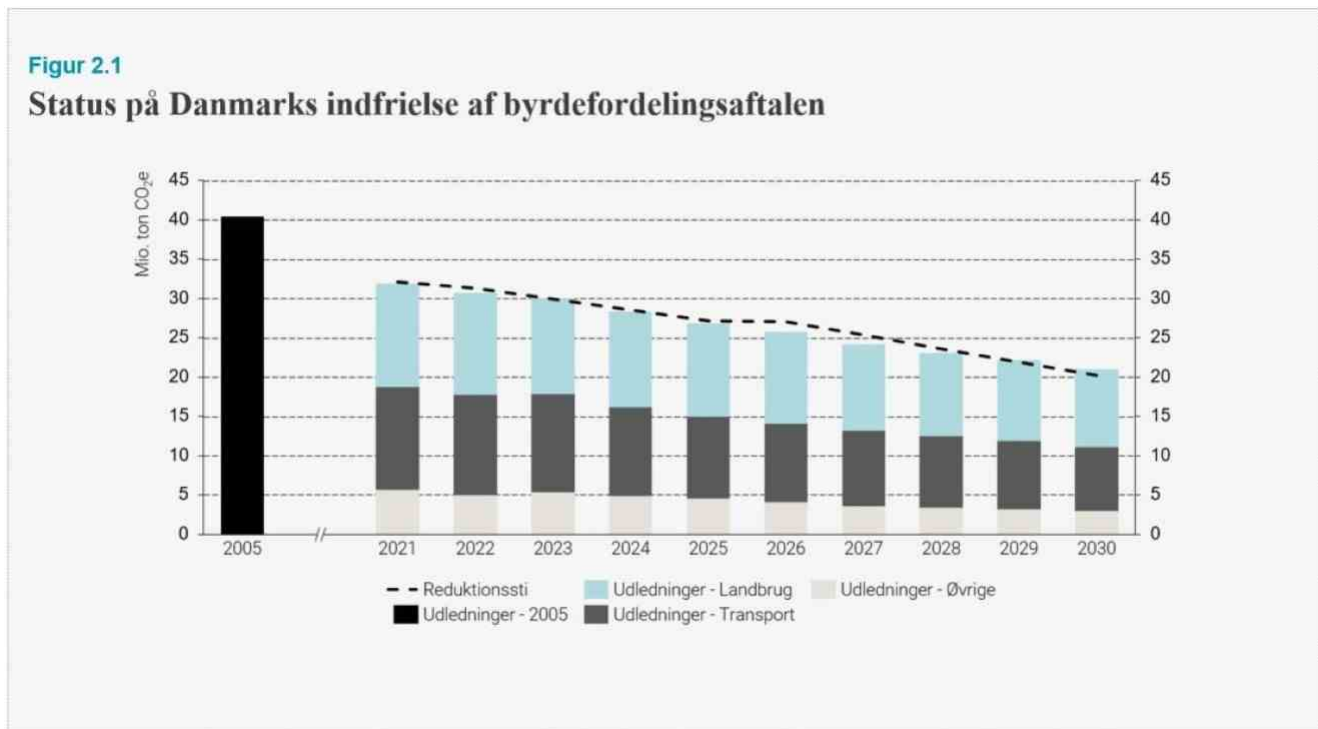
Med den seneste *Klimastatus og -fremskrivning 2024* skønnes det, at Danmark har en akkumuleret reduktionsmanko på ca. 0,1 mio. ton CO₂e i perioden 2021-2030 i byrdeforde-

lingssektoren, jf. figur 2.1. Danmark skønnes endvidere at opfylde forpligtelserne i LULUCF-forordningen for perioden 2021-2025, og reduktionsmankoen skønnes at være ca. 3,8 mio. ton CO₂e i perioden 2026-2029 og ca. -0,2 mio. ton CO₂e til punktmålet i 2030, jf. figur 2.2. Herved skønnes det i KF24, at Danmark kan indfri begge EU-forpligtelser ved brug af 3,7 mio. af de 4 mio. kvoteannulleringer, som Danmark allerede har forpligtet sig i perioden 2021-2025.

Medregnes reduktionseffekterne fra *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*, skønnes udledningerne i landbrugssektoren og LULUCF-sektoren reduceret med yderligere 1,8 mio. ton i 2030, svarende til en samlet reduktion på 4,2 mio. ton CO₂e i perioden 2027-2030. Herved skønnes

Danmark at kunne indfri byrdefordelingsforpligtelsen og LULUCF-forpligtelserne uden brug af kvoteannullering.

I byrdefordelingsaftalen er der for alle EU-medlemslande fastlagt en reduktionssti med årlige forpligtelser i årene 2021-2030 for omfattede sektorer. Danmarks reduktionssti for byrdefordelingssektoren er med den opjusterede regulering fastlagt med henblik på en udledningsreduktion på 50 pct. i 2030 i forhold til 2005 (opjusteret fra 39 pct.). Danmarks reduktionsmanko opgøres som forskellen mellem den fastlagte reduktionssti og de forventede udledninger i årene 2021-2030.

Kilde: Klimastatus og -fremskrivning 2024, inkl. partielt skønnet effekt af diesel- og vejafgift i *Aftale om deludmøntning af Grøn Fond* og skønnede reduktionseffekter fra *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*.

Danmarks forpligtelser i LULUCF-forordningen er opdelt i to perioder. I perioden 2021-2025 skal Danmark sikre, at kulstofbalancen i sektoren ikke forringes. I perioden 2026-2030 skal Danmark efterleve to adskilte forpligtelser: 1) nettoudledningerne i sektoren skal reduceres med 0,44 mio. ton CO₂e i 2030 i forhold til gennemsnittet for LULUCF-udledninger i Danmark i perioden 2016-2018, og 2)

opnåelse af årlige CO₂e-reduktioner i sektoren i perioden 2026-2029. De præcise årlige reduktionsforpligtelser for 2026-2029 fastsættes endeligt af Europa-Kommissionen i 2025 på baggrund af den, på tidspunktet, nyligste emissionsopgørelse.

Figur 2.2

Status på Danmarks opfyldelse af LULUCF-forordningen

Kilde: Klimastatus og -fremskrivning 2024 og skønnede reduktionseffekter fra Aftale om Implementering af et Grønt Danmark.

Regeringen har fokus på implementering af indgåede aftaler

For at kunne indfri vores klimamålsætninger er det helt centralt for regeringen at sikre grundig implementering af de mange tiltag, som allerede er politisk aftalt. Nedenfor

følger oversigt over politiske aftaler med reduktionseffekt i 2025 og 2030, der er indgået, siden *Aftale om klimalov* blev indgået, jf. tabel 2.1, og en overordnet status på implementeringen af aftalerne.

Tabel 2.1

Aftaler med reduktionseffekt siden *Aftale om klimalov* (6. december 2019)

	Udledninger			Reduktion ift. 1990		Manko	
	1990	2025	2030	2025	2030	2025	2030
	(mio. ton CO ₂ e)			(pct.)		(mio. ton CO ₂ e)	
Skøn ved <i>Aftale om klimalov</i> (6. december 2019) *	75,2	43,5	41,0	42	45	5,9-8,9	18,4
Andre ændringer fra BF19 til BF20 bl.a. datakorrektion	+2,0	+2,1	+2,1				
Fremskrivning juni 2020 (BF20)	77,2	45,7	43,1	41	44	7-10,1	19,9
<i>Grøn boligaftale 2020 (19. maj 2020)</i>		-0,0	-0,1				
<i>Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (16. juni 2020)</i>		0	-0,7				
<i>Klimaaftale for energi og industri mv 2020 (22. juni 2020)</i>		-1,3	-2,7				
<i>Aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen (3. december 2020)</i>		0	-0,0				
<i>Aftale om grøn omstilling af vejtransporten (ekskl. kilometerbaseret vejafgift for lastbiler) (4. december 2020)</i>		-0,9	-1,9				
<i>Aftale om finansloven for 2021 og Aftale om stimuli og grøn genopretning (6. december 2020)</i>		-0,2	-0,2				

Aftale om grøn skattereform (8. december 2020)	-0,5	-0,5					
Andre ændringer fra BF20 til KF21	+0,1	-1,8	-2,0				
Fremskrivning april 2021 (KF21)	77,4	40,8	35,0	47	55	2,1-5,2	11,8
Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (4. oktober 2021)	-1,2	-1,9					
Delaftale om Investeringer i et fortsat grønere Danmark 2022 (4. december 2021) og Aftale om finansloven for 2022 (6. december 2021)	-0,5	-0,5					
Andre ændringer fra KF21 til KF22	+0,6	+2,3	+0,9				
Fremskrivning april 2022 (KF22)	78,0	41,4	33,6	47	57	2,4-5,5	10,1
Aftale om grøn skattereform for industri mv. (24. juni 2022)	-1,3	-4,3					
Aftale om kilometerbaseret vejafgift for lastbiler (24. juni 2022) og Aftale om kilometerbaseret vejafgift for lastbiler (29. marts 2023)	-0,3	-0,4					
Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022 (25. juni 2022)	-0,4	-0,4					
Andre ændringer fra KF22 til KF23	+0,4	+0,3	+0,5				
Fremskrivning april 2023 (KF23) – revideret november 2023	78,4	39,7	28,9	49	63	0,5-3,7	5,4
Implementering af EU's CO ₂ e-kvotehandels-system	-0,0	-0,4					
Aftale om grøn luftfart i Danmark (15. december 2023)	-0,0	-0,1					
Andre ændringer fra KF23 til KF24	-0,1	-4,4	-3,1				
Fremskrivning april 2024 (KF24)	78,3	35,3	25,4	55	68	Indfriet	1,9
Aftale om udmøntning af omstillingsstøtten fra Grøn skattereform for industri mv. (19. marts 2024)	-0,1	-0,1					
Aftale om deludmøntning af Grøn Fond (15. april 2024)	-0,3	-0,3					
Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (18. november 2024) **			-1,8				
Skøn efter politiske aftaler	34,8	23,2		56	70	Indfriet	Indfriet

Anm: De angivne reduktionseffekter er skønnede på aftaletidspunktet. Effekter afrundet til én decimal. Afrundinger kan gøre at summering ikke stemmer med totaler. * Baseret på BF19 korrigeret for Aftale om finansloven for 2020 ** Fsva. Puljen til negative udledninger fra lagring af biokul bemærkes det, at indregningen i emissionsopgørelsen og fremskrivning forudsætter, at de igangværende forskningsprojekter dokumenterer reduktionseffekterne. Dette forventes, at det vil kunne ske i forbindelse KF27. For tilskud til anvendelse af metanreducerende fodertilsætning er effekterne under konsolidering med henblik på, at de konsoliderede effekter af initiativet kan indgå i Klimafremskrivning- og status 2025.

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Grøn boligaftale 2020 (19. maj 2020): Aftalen om en grøn renovering af almene boliger afsatte 18,4 mia. kr. i 2020 og 2021 til afvikling af Landsbyggefondens venteliste, som er gennemført. Der blev desuden etableret en ny grøn garantiordning under Landsbyggefonden i 2021, hvor boligorganisationer kan søge om garanti for effekten af energibesparende investeringer som led i renoverings- og forbedringsarbejder i alment byggeri.

Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (16. juni 2020): Med afsæt i Klimaplanen blev der i 2021 indført krav til kommunerne om husstands-nær indsamling af 10 affaldsfraktioner, tekstiler dog først i 2023. I 2022 blev der endvidere indført krav om udbud af behandlingen

af det genanvendelige husholdningsaffald. I 2023 blev der indført en ny organisering af affaldsforbrændingssektoren og konkurrenceudsættelse af forbrændingsegnet affald, hvor forbrændingsanlæggene i 2025 skal selskabsføres og kommunerne skal udbyde behandlingen af det forbrændingsegne affald.

Klimaaftale for energi og industri mv 2020 (22. juni 2020): Aftalen fastlægger bl.a. ønsket om etablering af to energioer: En ved Bornholm og en i Nordsøen. Fsva. Energio Nordsøen (EØN) er der siden 2020 indgået en række politiske aftaler, der konkretiserer projektets rammer. I lyset af en udfordret økonomi blev det i juni 2023 besluttet at udskyde endelig stillingtagen til projektet. Regeringen arbejder

på den baggrund fortsat på at realisere Energiø Nordsøen og afsøger billiggørende tiltag, herunder pågår der dialog med Tyskland og andre partnerlande om en mulig forbindelse til energiøen. Fsva. Energiø Bornholm (EØB) blev der i maj 2023 indgået aftale om udbudsrammer for EØB, og arbejdet med at realisere EØB er derefter igangsat.

Med aftalen understøttes den grønne omstilling af danskeres varmemeforbrug gennem ændrede afgifter. Der blev i 2021 gennemført en forhøjelse af satsen for rumvarmeafgiften, mens satsen for elvarmeafgiften blev nedsat, så det er blevet relativt billigere at varme op med grøn el i husholdninger. Der er siden 2020 blevet udmøntet tilskud til grøn omstilling af erhvervslivets energiforbrug gennem erhvervs-puljen og til husholdningernes konvertering til grøn varme og energieffektiviseringer gennem borgerrettede tilskudspuljer. Dertil blev der på baggrund af aftalen implementeret reguleringsændringer, der bl.a. fjerner barrierer for omlægning af naturgasområder til fjernvarme.

Aftalen afsætter støtte til fangst og lagring af CO₂, hvor der efter første udbudsrunde blev indgået kontrakt om Danmarks første fuldskala CCS-projekt, der vil fange og lagre 0,43 mio. ton CO₂ om året fra 2026. Med *Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark* (20. september 2023) blev anden udbudsrunde sammenlagt med midler til CCS fra *Aftale om grøn skattereform for industri mv.* (24. juni 2022). Den samlede CCS-pulje på 28,7 mia. kr. (2025-pl) åbnede for ansøgninger i oktober 2024. Puljen skønnes at give reduktioner på 2,3 mio. ton CO₂ årligt fra 2030. Det forventes, at Energistyrelsen indgår kontrakter med vindere af udbuddet i 2026. Derudover er afsat en pulje til et statsligt udbud til PtX-projekter på minimum 750 mio. Puljen er sidenhen øget til 1,4 mia. kr. (2024-priser) og åbnede d. 19. april 2023. PtX-udbuddet blev afgjort d. 20. november 2023. Der er med aftalen afsat ca. 14,6 mia. kr. (2025-priser) frem mod 2050 til støtteudbud til biogas og andre grønne gasser. Endelig blev syv danske projekter i oktober 2024 udvalgt til at indgå forhandlinger med EU-Kommissionen om aftale om støtte på 3,5 mia. kr. til nye innovative klima- og energiteknologier via EU's Innovationsfond 2023. Fælles for projekterne er, at de vil fortrænge CO₂ og dermed bidrage til EU's net-zero-målsætning. I blandt de syv projekter findes Aalborg Portlands CCS-projekt og INEOS projekt Greensand Future, som skal etablere CO₂-lagringskapacitet, Simens Gamesas projekt om Offshore vindenergi-projekter, Vestas projekt om vindturbiner, European Energy's projekt om e-metanol, samt HydrogenPro's projekt om storskala produktion af elektroder.

Aftale om fremtiden for olie- og gasindvinding i Nordsøen (3. december 2020): Aftalen sætter en slutdato for indvinding af olie og gas i den danske del af Nordsøen i 2050 og indeholder en afløsning af 8. og alle fremtidige udbudsrunder. 8. udbudsrunde blev formelt afløst i januar 2021, og ændringer til undergrundsloven blev vedtaget i december

2021, hvilket betød, at der ikke fremadrettet kan iværksættes statslige initierede udbudsrunder, ligesom 2050-slutdatoen blev lovfæstet. Der er som led i implementeringen af aftalen udmøntet samlet 200 mio. til støtte af udviklings- og demonstrationsprojekter for CO₂-lagring i Nordsøen. Energistyrelsen godkendte den 21. april 2023, at tilladelse fra 7. udbudsrunde tilbageleveres. Tilbageleveringen afsluttede implementeringen af punkt 2 om "frivillig aftale med selskaber, som berøres af slutdatoen". I juni 2023 blev et lovforslag vedtaget, der fastsætter regler for et forbud mod rutinemæssig afbrænding af kulbrinter, som trådte i kraft i juli 2023 og blev udmøntet i bekendtgørelse. De nationale regler fra 2023 blev i august 2024 unødige grundet EU-metanforordningens forbud mod rutinemæssig afbrænding af metan.

Aftale om grøn omstilling af vejtransporten (4. december 2020): Særordningen med lav elafgift på el til opladning af nul- og lavemissionsbiler er forlænget til og med 2030. Der er samtidig gennemført en omlægning af registreringsafgiften for person- og varebiler, som forøger afgiften for fossile biler og indfaser afgiften for nul- og lavemissionsbiler mere lempeligt, end det ellers var planen. Der blev i 2022 implementeret et CO₂-fortrængningskrav, som er en langsigtet, teknologineutral regulering, der fremmer anvendelsen af brændstoffer med en høj vugge-til-grav reduktionseffekt. CO₂-fortrængningskravet indfases trinvist fra 3,4 pct. i 2022 til 7 pct. i 2030 og frem.

Aftale om finansloven for 2021 og Aftale om stimuli og grøn genopretning (6. december 2020): Med aftalen blev der afsat knap 3 mia. kr. til bl.a. øgede puljer til udfasning af olie- og gasfyr, pulje til grøn omstilling af indenrigsfærger samt udtagning af lavbundsjerde. De øgede midler til udfasning af olie- og gasfyr udmøntes årligt i perioden 2021-2025. I alt blev der givet tilsagn til over 48.000 boligejere til energiforbedringer gennem bygningspuljen, energirenoveringspuljen og varmepumpepuljen i 2020-2023, og med Fjernvarmepuljen blev der i 2021 og 2022 gennem udrulningen af fjernvarmeprojekter givet tilsagn til at ca. 69.000 husstande kan få udskiftet deres olie- og gasfyr. Der blev med aftale om grøn transportpulje I og II afsat 285 mio. kr. i 2021 og 2022 til grøn omstilling af indenrigsfærger, hvor der nu er givet tilsagn til, at 15 nuværende færger erstattes af 14 grønne færger – enten gennem retrofit eller ved anskaffelse af nye færger. Der arbejdes løbende på håndtering af barrierer ift. udtagning af lavbundsjerde.

Aftale om grøn skattereform (8. december 2020): Med aftalen gennemføres en grøn skattereform i to faser: Første fase forøger energiafgiften på fossile brændsler for erhverv med 6 kr. pr. GJ, hvilket indfases fra 2023 til 2025. Erhvervspuljen er desuden blevet udvidet med 315 mio. kr. mhp. energieffektiviseringer og grøn omstilling af gartnerier. Anden fase fastlægger rammerne for en ensartet CO₂-afgift under hensyntagen til lækageeffekter mv. Der er ind-

gået politisk aftale om grøn skattereform for industri mv. i 2022, *jf. nedenfor*.

Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (Landbrugsaftalen) (4. oktober 2021): Med aftalen afsættes en ramme på ca. 27 mia. kr., som stammer primært fra landbrugsstøtten. Aftalen skal understøtte den grønne omstilling i land- og skovbrugssektoren og sikre en forbedring af det danske vandmiljø. Som følge af aftalen blev der bl.a. præ-senteret en række handleplaner og strategier i 2023 og 2024, som styrker og sætter retning for forskellige elementer i aftalens udviklingsspor. Disse er bl.a. handlingsplan for plantebaserede fødevarer, strategi for grønne proteiner til dyr og mennesker, strategi for økologi, strategi for grønne jobs i landbruget og følgeerhverv samt strategi for de tekniske reduktionspotentialer inden for hhv. gylle- og gødningshåndtering, metanreducerende foder og pyrolyse. Ekspertgruppen for udtagning af lavbundsjord er afleverede i 2023 sine rapporter, der fokuserer på, hvordan der kan udtages lavbund hurtigere, samt øge det tekniske reduktionspotentiale for udtagning af lavbundsjord. Der arbejdes løbende på håndtering af barrierer for udtagning. Udmøntningen af *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark* træder i stedet for Landbrugsaftalen, herunder genbesøget som det var aftalt skulle ske i 2023/2024.

Delaftale om Investeringer i et fortsat grønnere Danmark 2022 (4. december 2021) og Aftale om finansloven for 2022 (6. december 2021): Med *Aftale om finanslov for 2022* udbydes yderligere 2 GW havvind til etablering inden udgangen af 2030. Samtidig afsættes der i alt 63 mio. kr. til screening af det danske havareal med henblik på at understøtte den langsigtede strategiske planlægning og udrulning af storskala havvind. Screeningen forventes afsluttet ultimo 2025.

Det blev med *Tillægsaftale om Energiø Bornholm 2022* besluttet at anvende 1 af de 2 GW fra FL22 til udvidelse af Energiø Bornholm fra 2 til 3 GW. Den anden GW indgår i udbuddet af 6 GW havvind til etablering senest i 2030. Forhandlinger om udbudsvilkår for 6 GW havvind, herunder 4 GW fra *Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022*, samt 3 GW havvind knyttet til Energiø Bornholm blev afsluttet i maj 2023, med *Tillægsaftalen om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energiø Bornholm*. På baggrund af denne aftale åbnede Energistyrelsen i april 2024 udbuddene for 6 GW havvind. Der er budfrist for 3 GW i Nordsøen i december 2024 og 3 GW i indre danske farvande i april 2025. Endeligt blev der afsat 2,5 mia. kr. (2022-priser) til negative udledninger med CCS (NECCS-puljen). Energistyrelsen indgik i april 2024 kontrakt med tre vindere af NECCS-puljen. De tre projekter ventes samlet af levere 0,16 mio. ton CO₂ årligt fra 2026. Puljen havde et lavere afløb og leverede færre reduktioner end forventet, idet den oprindeligt var skønnet til at levere 0,5 mio. ton CO₂ årligt fra 2025.

Aftale om grøn skattereform for industri mv. (24. juni 2022): Med aftalen indføres en ny højere og mere ensartet CO₂-afgift med en sats på 750 kr. pr. ton udledt CO₂ i 2030 for virksomheder uden for EU's kvotehandelssystem og 375 kr. pr. ton udledt CO₂ i 2030 for virksomheder indenfor. Mineralogiske processer mv. pålægges en afgift på 125 kr. pr. ton udledt CO₂ i 2030. Afgiften indføres fra 2025. Det er desuden aftalt at indføre en bundpris, der kan træde i kraft, hvis EU's kvote-handelsmarked ikke udvikler sig som forventet. Herudover blev der med *Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark* af september 2023 besluttet en række principper for udmøntningen af pulje til fangst og lagring af CO₂, der blev lagt sammen med anden fase af CCUS-puljen til én samlet CCS-pulje som åbnede for ansøgninger i oktober 2024.

I tillæg til CO₂-afgiften blev der med *Aftale om udmøntning af omstillingsstøtten fra Grøn skattereform for industri mv.* (19 marts 2024) afsat ca. 2 mia. kr. til omstillingsstøtte målrettet virksomheder, der har sværest ved at omstille sig. Omstillingsstøtten skal hjælpe virksomhederne i en overgangsperiode mod visse modkrav, herunder at virksomhederne gennemfører et klimasyn.

Aftale om kilometerbaseret vejafgift for lastbiler (24. juni 2022 og 29. marts 2023): Der blev den 29. marts 2023 aftalt en konkret model for en kilometerbaseret og CO₂-differentieret vejafgift for lastbiler, der vil gælde fra 1. januar 2025. Samtidig blev der truffet politisk beslutning om allerede fra 2024 at gennemføre ændringer i de nationale regler om vægt og dimensionering af lastbiler i vejgodstransporten mhp. at effektivisere vejgodstransporten og dermed mindske CO₂-udledningen.

Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022 (25. juni 2022): Aftalen indeholder en række initiativer om at fremme udfasningen af naturgas. På baggrund af aftalen indgik regeringen og KL d. 29. juni 2022 *Aftale om fremskyndet planlægning for udfasning af gas til opvarmning og klar besked til borgerne*. På den baggrund udsendte kommunerne i 2022 670.000 breve med besked om fremtidige varmemuligheder til olie- og gasfyrsejere. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og KL udgav i april 2024 en status på udrulning af grøn varme i kommunerne. Denne viste bl.a., at der ifølge Evida, i perioden 2021-2023 er godkendt 341 projektforslag, der omfatter lidt over 100.000 potentielle konverteringer til fjernvarme. NEKST afleverede i marts 2024 30 anbefalinger, der skal understøtte den videre udrulning af grøn varme, herunder en hurtigere udrulning af fjernvarme. For at understøtte udskiftning af olie- og gasfyr blev det med aftalen besluttet at afgiftsfritage tinglysning af pant for lån til udskiftning af olie- og gasfyr til andre opvarmningskilder i perioden 2023-2028. Ordningen er vedtaget ved lov og trådte i kraft den 1. maj 2023.

Der er ligeledes vedtaget en lov om at etablere en statsgaranti på lån til udskiftning af olie- eller gasfyr med en anden opvarmingskilde i landdistriktsområder uden for fjernvarmenettet, og hvor boligen falder inden for målgruppen for ordningen. Ordningen trådte i kraft 1. april 2023. Regeringen præsenterede i oktober 2023 Evidas første kortlægning af områder, hvor det vurderes hensigtsmæssigt at lukke for gassen. Parallelt arbejder regeringen på en konkret model for planlagt nedlukning eller konvertering af dele af gasdistributionsnettet. Det er den politiske ambition, at biogas i 2030 skal dække 100 pct. af Danmarks gasforbrug. I *Klimastatus- og fremskrivning 2024* skønnes det, at Danmarks produktion af opgraderet biogas allerede fra og med 2029 overstiger det danske ledningsgasforbrug. For at mindske emissionerne fra biogasproduktionen blev der bl.a. indført en regulering fra den 1. januar 2023, som skal begrænse metantabet på biogasanlæg.

Med aftalen er det besluttet, at der skal udbydes områder, der kan rumme yderligere mindst 4 GW havvind til etablering inden udgangen af 2030. Staten garanterer ikke realisering af de 4 GW, men giver mulighed for en realisering på markedsvilkår, dvs. at parkerne udbydes uden støtte og med en årlig koncessionsbetaling som betalingsmodel. De 4 GW indgår i de igangværende udbud af 6 GW havvind, som aftalt ved *Tillægsaftale om udbudsrammer for 6 GW havvind og Energilø Bornholm*, som blev indgået i maj 2023. Udbuddene af 6 GW åbnede i april 2024, og der er budfrist for de første 3 GW i december 2024 og de resterende 3 GW i april 2025. Der er desuden afsluttet et servicetjek og analysearbejde for at fjerne barrierer i lovgivningen samt skabe smidigere sagsbehandling og forkorte godkendelses- og tilladelsesprocesser ifm. havvindmølleparker.

Der blev med *Klimaaftale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023* (12. december 2023) banet vej for, at staten kan spille en aktiv rolle i planlægningen af større energiparker på land. Aftalen er dermed et skridt på vejen til at sikre rammevilkår, der kan muliggøre en markedsdrevet firedobling af den samlede elproduktion fra solenergi og landvind. Energiparkerne vil være et supplement til den kommunale planlægning af VE-projekter. Samtidig blev der aftalt en markant forøgelse af kompensationsordningerne grøn pulje og VE-bonus, som går til naboer og lokalsamfund

tæt på vedvarende energi. De første energiparker forventes udpeget inden jul 2024, mens yderligere forventes udpeget i det nye år.

Aftale om deludmøntning af Grøn Fond (15. april 2024):

Det er aftalt at forhøje dieselafgiften med 50 øre pr. liter ekskl. moms fra 1. januar 2025 og nedsætte udligningsafgiften forholdsmæssigt. Der er derudover aftalt en række kompenserende tiltag til husstande og erhverv, herunder en overgangsordning, hvor udligningsafgiften nedsættes yderligere i 2025 og 2026, en midlertidig lempelse af den kilometerbaserede vejafgift for lastbiler i 2025-2028 en ramme på 700 mio. kr. i 2024-2029 og 50 mio. kr. i 2030 og frem til en ramme til grøn omstilling og effektiviseringer af vejgodstransporten. Af de 700 mio. kr. blev de første 75 mio. kr. udmøntet i 2024 til en pulje til grøn omstilling af vejgodstransport, i form af tilskud til meromkostningen ved indkøb af nye brint- og ellastbiler, investering i depotladning og -tankning til brint eller el samt projekter, der omfatter begge dele. Den resterende udmøntning af rammen aftales blandt partierne på baggrund af oplæg fra regeringen. Aftalen omfatter endvidere en reservation til finansiering af en kompensations- og tilskudsordning til metanreducerende foder.

Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (18. november 2024):

Regeringen indgik den 18. november 2024 *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*, der bygger ovenpå *Aftale om et Grønt Danmark*, som regeringen indgik i juni 2024 med den grønne trepart. Med aftalen lægges der CO₂e-afgift på udledninger fra hhv. husdyr, lavbunds-jorder og F-gasser. Samlet set skønnes aftalen, at reducere udledningerne med 1,8 ton CO₂e i 2030. Hertil kommer yderligere reduktionspotentialer på samlet set op til 2,6 mio. ton CO₂e i 2030. Aftalepartierne er enige om, at såfremt de planlagte reduktioner ikke realiseres, skal der findes tilsvarende CO₂e-reduktioner op til 2,2 mio. ton i 2030 ved andre tiltag på landbrugsområdet. I 2027 genbesøges indfrielsen af klimamålet om 2,2 mio. ton CO₂e-reduktioner i 2030 og det bindende reduktionsmål for land- og skovbrugssektoren på 55-65 pct. i 2030.